Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: „Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J. Тел.: HEnderson 4-0237 УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 107. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 7-го ЧЕРВНЯ 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 7, 1956. No. 107. VOL. LXIII.

СТІВЕНСОН ВИГРАВ ПРАВИБОРИ В КАЛІФОРНІЇ

МАЛА УЧАСТЬ ВИБОРЦІВ В ЦИХ ПРАВИБОРАХ; КІФОВЕР ПРИЗНАВ СВОЮ ПОРАЗКУ, АЛЕ Й НАДАЛІ ЗМАГАТИМЕТЬСЯ ЗА НАЙМЕНУВАННЯ ЙОГО НА КАНДИДАТА

Сан Франсіско, Каліфорнія. — Тимчасовий вислід правиборів в стейті Каліфорнія свідчить про те, що їх виграв демократичний кандидат Адлей Е. Стівенсон, який дістав набагато більше число голосів від свого противника — сенатора Естеса Кіфовера. Стівенсон, на основі неповного висліду правиборів, дістав 251,000 голосів, а сенатор Кіфовер тільки 166,000. Проти президента Айзенгавера ніхто не виступав збоку республіканців, і тому число голосів, які він дістав, трохи менше від того числа голосів, які віддали демократи. Та все ж таки демократичні виборці віддали дещо більше голосів, як передбачали. Кінцеве обрахування голосів потриває довший час, ро в великій більшості виборчих округ голосування відбувається при помочі карток, а не машин, які самі обраховують число голосів. Сенатор Кіфовер признав свою поразку в правиборах в Каліфорнії, але заявив, що не зрікається кандидатури і надалі буде змагатися за те, щоб на Демократичній Крайовій Номінаційній Конвенції його найменували на демократичного кандидата на президента. Правибори в Каліфорнії мали велике значення, бо вони могли б були виелімінувати Стівенсона як поважнішого кандидата на президента. Демократи мають в Каліфорнії 68 делеґатів на Номінаційну Конвенцію в Шикаґо, а республіканці — 70. Навіть гарна погода, яка панувала в більшості цього стейту, не заохотила виборців більше зацікавитися цими правиборами. Республіканці твердять, що вислід правиборів в Каліфорнії не дасть дійсного відношення між популярністю республіканців і демократів в тій частині країни, бо республіканські виборці знали, що їхні делеґати можуть голосувати тільки на Айзенгавера, бо немає іншого кандидата збоку республіканців.

Айзенгавер проти зменшування допомоги закордонові

Вашингтон. — Президент Айзенгавер запросив до Білого Дому республіканських і демократичних провідників із Палати Репрезентантів та просив їх, щоб не зменшувати допомоги закордонові, як це запропонувала Комісія Закордонних Справ цієї палати. Це сталося саме перед тим, як у Палаті Репрезентантів починається дискусія над законопроєктом про допомогу закордонові. Палата має вирішити, чи ця допомога буде в висоті 4,900,000,000 долярів, як пропонує уряд, чи на 1,-100,000,00 долярів менше, згідно з ухвалою Комісії Закордонних Справ в Палаті Репрезентантів. Після розмови з Президентом спікер Палати Репрезентантів Сем Рейборн заявив, що, на його думку, комісія занадто зменшила суму на допомогу закордонові. Він сказав також, що буде проти того, щоб касувати допомогу Юґославії. На цій конференції були присутні державний секретар Джан Фостер Доллес, голова Об'єднаних Шефів Штабу адмірал Артур В. Радфорд і директор Адміністрації Міжнародної Співпраці Джан Б. Голлістер. Вони твердили, що драстичне зменшення допомоги закордонові буде „небезпечне для безпеки цієї країни". Вони заявили, що це могло б бути катастрофою для Північно - Атлантійського Оборонного Порозуміння (НАТО). Рейборн сподівається, що в повній Палаті Репрезентантів вдасться ухвалити допомогу закордонові в тій висоті, якої домагається уряд. Сенатор Джозеф МекКарті вніс проєкт, щоб скасувати допомогу Юґославії після того, як Тіто заявив в Москві, що вже ніщо „не зможе роз'єднати комуністичні країни". Уряд домагається, щоб таки признати допомогу Юґославії в сумі 30,000,000 долярів, бо в противному випадку та країна не зможе противитися совєтському економічному натискові. Ця сума призначена на оборонні цілі Юґославії. Коли б ЗДА скасували допомогу Юґославії, то це було б бумеранґом, який пошкодив би більше ЗДА, як Тітові.

Сталін спровокував аґресію Кореї для послаблення комуністичного Китаю

Ню Йорк. — Наїзд північно-корейських комуністів, — зорганізованих і підтримуваних Москвою, на Південну Корею був маневром Сталіна, зверненим проти китайських комуністів — твердить добрий знавець совєтських справ, Гаррисон Солсбері в „Н. Й. Таймс-і". Сталін був невдоволений зростом сили Комуністичного Китаю і не хотів допустити, щоб Комуністичний Китай визволився від залежности від Совєтського Союзу. Коли б північно-корейські комуністи виграли, то це дуже скріпило б престиж Москви на азійському Сході, а коли б програли, то воно втягнуло б Комуністичний Китай у війну і примусило б його забігати у Москві допомоги зброєю і вирядом. Як що ж Комуністичний Китай не хотів би покоритись Москві у зв'язку з війною на Далекому Сході, тоді Сталін був рішений відмовити допомоги Китаєві та допустити до його поразки у війні з З'єдиненими Державами. До такого висновку доходить Солсбері на підставі ревеляцій про промову Хрущова перед польськими комуністами у зв'язку з похороном Берута у Варшаві. Хрущов твердив у тій промові, що відносини між Сталіним і Мао Тсе-тунґом були такі напружені, що тільки небезпека для комуністичного Китаю збоку З'єдинених Держав стримувала Мао Тсе-тунґа від розриву з Москвою.

АМЕРИКА ПОШИРЮЄ ПРОМОВУ ХРУЩОВА ПО ВСЬОМУ СВІТУ

Вашингтон. — „Голос Америки 43 різними мовами світу передавав довгі звідомлення про промову Хрущова, текст якої оприлюднено в американських часописах у вівторок 5 червня ц. р. Крім цього повний текст промови переслано до всіх американських станиць у всьому світі, щоб там переложено його на місцеву мову та поширено між населенням. Урядові американські чинники стоять на становищі, що не може бути кращого й авторитетнішого способу вияснення людям, як виглядає насправді „совєтський рай", як оте признання з найвищого совєтського офіційного місця, від першого секретаря Комуністичної партії СССР, Нікіти Хрущова. Державний секретар Дж. Ф. Доллес, який вернувся до Вашингтону з короткого відпочинку, заявив, що він читав частинно ту промову ще перед своїм виїздом з столиці країни, 25 травня ц.р. Він признав, що промова Хрущова надзвичайно „роз'яснювальна". Запитаний журналістами, чи він не думає, що у тій промові є натяки, що Сталін не помер у 1953 році на скривавлення мізку чи удар серця, а був убитий своїми прибічниками, — державний секретар засміявся і відповів, що він читає інколи детективні історії, щоб легше заснути, але тепер, мовляв, не пора до спання і тому відмовляється обмірковувати таку теорію. В американських політичних колах поглиблюється переконання, що оприлюднене звідомлення про промову Хрущова не є повне, бо м. і. нема там згадки про совєтсько-китайські взаємини, дарма що Хрущов напевне говорив про це, оскаржививши Сталіна у нараженні совєтсько-китайських взаємин на повне зірвання наслідком своєї грубуватої поведінки супроти Мао Тсе-тунґа і своєї колоніяльної політики у відношенні до комуністичного Китаю. Американські політичні кола займають одностайне становище, що розвінчання Сталіна не означає кінець сталінізму в Совєтах, особливо ж в закордонній політиці СССР, опертій на насильницьких територіяльних здобутках Совєтів за часів Сталіна. Потверджується, що Державний Департамент дістав текст промови Хрущова „довірочним шляхом". Деякі американські чинники висловлюють думку, що може краще було б, якби оприлюднення того документу прийшло не безпосередньо Державним Департаментом. Пресові відгуки на оприлюднений текст промови Хрущева — як в Америці, так і в усьому світі — більш-менш однакові: всі вказують на страхітливий образ „совєтського раю", що його сам Хрущов представив, як пекло. Одні закордонні часописи запитують, яка існує ґарантія, що в умовах продовжуваної диктатури в СССР, знову не вирине якийсь новий Сталін. Всі однозгідні в тому, що критика Сталіна стосується властиво всієї совєтської системи. Підкреслюється теж, що Хрущов не осудив терору, як засобу, тільки обурювався, що Сталін стосував терор до комуністів. Цікаво, що сама совєтська амбасада в Вашингтоні просила Державний Департамент дати їй текст промови Хрущова.

кгоці аонеі

Ботлер про справу расової інтеґрації на Номінаційній Конвенції

Шикаґо, Ілиной. — Голова Демократичного Крайового Комітету Пол. М. Ботлер заявив, що програмовий Комітет Крайової Демократичної Номінаційної Конвенції з'їдеться на наради в Шикаґо вже 6-го серпня, щоб виготовити програму, як партія має відноситися до справи скасування расових обмежень. Програмовий комітет має бути вибраний вже коло 15-го липня, і 14-го серпня повинен предложити конвенції, як Демократична партія має ставитися до скасування расових обмежень в південних стейтах. Виготовлення демократичної програми в справі расової інтеґрації — справа не легка, бо між південними й північними демократами є різке розходження. Північні демократи домагаються, щоб партія позитивно ставилася до скасування расових обмежень кольорового населення і підтримувала рішення Найвищого Суду. Північні демократи не бояться навіть сецесії південних колеґ, щоб тільки здобути голоси кольорового населення в своїх стейтах. Південні демократи виступають проти рішення Найвищого Суду в справі скасування расових обмежень, називаючи його втручанням федерального уряду в права стейтів. Якщо вже 14-го серпня вдасться ухвалити програмову плятформу, то 15-го серпня могли б початися вибори демократичного кандидата на президента.

Небезпека війни триватиме довгі роки

Вест Пойнт, Н. Й. — Секретар армії Вілбер М. Брокер промовляв на закінченні шкільного року в Військовій Академії в Вест Пойнті і заявив, що „загроза збройної аґресії" може тривати довгі роки, і тому ЗДА потребуватимуть довший час „сильної військової оборони". Атомова зброя, керовані ракети і нові типи літаків зреволюціонували спосіб ведення війни та збільшили відповідальність і вимоги, які ставиться перед військовими командантами — казав секретар армії 480 кадетам, які цього року закінчили Військову Академію. Брокер сказав, що вже перестаріла думка про те, що військо починає діяти аж тоді, коли не вдалася праця політиків і дипломатів. Тепер війна може початися несподівано, коли ще діють дипломати, і тому тепер і сильна армія є „провідником до миру". Брокер роздав дипломи і номінації кадетам з тієї кляси, яка цього року закінчила навчання в цій школі.

Аденауер обурений становищем СССР до справи з'єдинення Німеччини

Бонн. — Німецький канцлер Конрад Аденауер, діставши безпосередньо від французького міністра закордонних справ Піно докладне звідомлення про його і прем'єра Молле розмови з московськими диктаторами на тему з'єдинення Німеччини, обурений „брутальним і aроґантним" — як він висловився — становищем, що його зайняв у тих французько - совєтських розмовах Нікіта Хрущов. У вислові Хрущова, що „краще мати діло з 50-мільйоновою Німеччиною, аніж з 70-мільйоновою" і що „ви (Захід) тримайте собі своїх німців, а ми будемо тримати собі своїх" — Аденауер бачить доказ, що навіть за ціну невтральности і виступу з НАТО Совєти не погодяться на з'єдинення Німеччини. Якщо такою брутальною мовою говорили московські диктатори з своїми традиційними приятелями - французами, то як вони говорили б з німцями? — заявив Аденауер у розмові з журналістами після повороту з Люксембурґу, де він осягнув згоду з французьким урядом щодо Зарщини. Аденауер висловив надію, що те останнє становище, що його зайняла Москва у справі з'єдинення Німеччини, повинно протверезити тих німецьких політиків, які натискають на безпосередні німецько - совєтські переговори. Аденауер задумує цю справу обмірковувати під час своєї недалекої візити у Вашингтоні. Він стоїть на становищі, що Захід занадто апатично ставиться до справи з'єдинення Німеччини і що це підважує весь західній політично-оборонний союз.

Найвищий Суд ЗДА підтримує звільнення з праці комуніста

Вашингтон. — Найвищий Суд ЗДА підтримав рішення Найвищого Суду стейту Каліфорнія про те, що працедавець має право звільнити свого працівника, який є членом Комуністичної партії. Це може зробити він на основі збірної умови, заключеної з робітничою організацією. За це рішення було п'ять суддів Найвищого Суду ЗДА: Том С. Кларк, Фелікс Франкфуртер, Гаролд Г. Бортон, Шерман Мінтон і Джан М. Герлен. Суддя Стенлі Ф. Рід заявив, що він підпишеться під цим рішенням, а три інші судді, в тому числі й головний суддя Найвищого Суду— Ірл Ворнер та судді Вільям О. Даґлес і Гюґо Л. Блек не погоджуються з рішенням більшости і в заяві меншости твердили, що звільнювання працівника за приналежність до Комуністичної партії порушує Першу Поправку до Конституції, яка забороняє обмежувати права до висловлювання своїх думок. Це рішення Найвищого Суду ЗДА відноситься до Ляборaторії „Каттер" в Каліфорнії, яка звільнила свою урядничку Доріс Вокер, коли довідалася, що вона є членом Комуністичної партії.

Уряд і робітничі провідники плянують боротьбу проти злочинів в робітничих організаціях

Вашингтон. — Президент Айзенгавер плянує збоку уряду повести боротьбу проти злочинів, які трапляються серед деяких робітничих спілок. В тій цілі Президент розмовляв із головою Американської Федерації Праці — Конґресу Індустріяльних Організацій Джорджом Міні під час того, як був присутній на відкритті Робітничого Дому в Вашингтоні. Міні заявив Президентові, що зорганізоване робітництво підтримає всяку конструктивну акцію, яка змагатиме до того, щоб викрити зловживання та злочинні виступи деяких робітничих організацій. Айзенгавер зацікавився цією справою тоді, коли слухав на телевізії промови осліпленого якимсь злочинцем журналіста Віктора Рісела, який домагався рішучої боротьби проти тих елементів серед робітництва, які при допомозі насильства стараються робити „нечесні" інтереси. Голова робітничої спілки, в якій зорганізовані робітники, що роблять шапки і капелюхи, Алекс Ровз домагається, щоб зорганізувати при АФП-КІО окреме „Робітниче ФБІ", яке допомагало б висліджувати злочинця серед зорганізованого робітництва. Ровз заявив, що робітництво радо привітає урядову допомогу в цій ділянці.

Уряд Італії відкидає співпрацю з лівими соціялістами

Рим. — Християнсько - демократична партія, яка від кінця останньої війни є найсильнішою в Італії і керівною в усіх урядах за останніх 10 років, відкинула пропозицію лівих соціялістів Ненні щодо переговорів про прийняття їх до урядової коаліції. Проте ця неґативна відповідь не виключає таких переговорів і завершення пропонованої лівими соціялістами нової коаліції під умовою, що вони спершу зірвуть формальний і фактичний союз з комуністами, в якому до цього часу йшли постійно до виборів та в голосуванні над найважнішими справами в парляменті. Християнсько - демократична партія, перемігши в останніх самоуправних виборах в Італії, опинилися в корисній ситуації: і праві партії і ліві соціялісти побачили, що нарід у своїй масі підтримує цю центральну політичну силу і тому треба з нею рахуватися та співпрацювати. Однак християнські демократи виключають співпрацю з скрайньо-правою неофашистською групою, зате схильніші до співпраці з монархістами, як з консервативною групою. Коли б ліві соціялісти, які скористали в згаданих самоуправних виборах коштом комуністів, побачили користь для себе в союзі з демократичною „серединою" і рішили порвати з комуністами, то це був би поважний удар для цих останніх.

Тіто хвалить у Москві Об'єднані Нації

Москва. — Тіто заявив себе рішучим прихильником Об'єднаних Націй, вказавши на найбільші користі з тієї установи в двох ділянках: зусиллях довести до загального роззброєння та в уділюванні допомоги меншерозвиненим країнам. Тіто підтримав палко французький проєкт, щоб вся допомога закордонові від країн, які таку допомогу дають, плила через Об'єднані Нації. Він славив проголошене Совєтами зменшення військових сил на 1,200,000 вояків, але водночас підкреслив, що для добра загального миру і безпеки треба перевести роззброєння в рямцях міжнародного пакту. Тіто заявив буквально: „Неможливо заперечити, що ініціятиви совєтського уряду в останніх роках довели до значного поменшення світового напружен ня". Згадані завваги Тіто висловив у промові, яку виголосив під час обіду, що його видав в його честь совєтський прем'єр Булґанін. $2\frac{1}{2}$-годинною конференцією у вівторок 5 червня ц. р. розпочались формальні політичні наради між совєтською і юґославською сторонами. По юґославському боці засіли Тіто, Кардель, міністер закордонних справ Коча Попович, дорадник в справах міжнародної торгівлі та репрезентант Хорватії. З совєтського боку в нарадах беруть участь Хрущов, Булґанін, новопризначений міністер закордонних справ Шепілов, Молотов, Мікоян і Ворошилов. На першому засіданні говорено про справи роззброєння і з'єдинення Німеччини. Юґославія є единою комуністичною країною, яка не визнала комуністичної східньо-німецької „Народної" республіки і має дипломатичні взаємини тільки з Західньою Німеччиною. Офіційні наради будуть перервані, бо Тіто виїхав на оглядини краю. Він оглядав вже у Москві фабрику автомобілів, яку перезвано зі „Сталінської" на „Московську".

Президент відзначує працю Червоного Хреста

Ст. Луїс, Мо. — Президент Айзенгавер відзначує діяльність Американського Червоного Хреста в 1955 році, який був „дуже важкий, але й дуже успішний" в історії цієї добродійної організації. Президент вислав свій привіт конвенції Червоного Хреста, яка відбувається в Ст. Луїсі. В цьому привіті Айзенгавер підкреслив, що Червоний Хрест в 1955 році мусів допомагати жертвам повеней на сході і заході ЗДА та численним жертвам гураґанів. Президент писав до голови АЧХ Е. Р. Гаррикана: „Приєднуючись до всіх американців, поздоровляю вас з вашою працею в минулому і висловлюю віру в майбутнє Американського Червоного Хреста". Президент найменував Е. Роленда Гаррикана головою АЧХ на дальші три роки (він займає це становище вже дві каденції). 1955 рік був роком „найгірших катастроф в історії АЧХ, який для жертв цих катастроф видав в тому році більш як 30,000,-000 долярів.

Французький уряд дістав вотум довір'я від парляменту

Париж. — Уряд Ґю Молле дістав від парляменту вотум довір'я 271 голосом проти 59, при 201 невтральному. Хоч формально уряд дістав поважну більшість, проте це останнє голосування з вівтірка 6 червня ц. р. виявило значний упадок впливів уряду, бо при перейнятті влади уряд Молле дістав 1 лютого ц. р. 450 голосів „за", а в дні 12 березня більшість 455 голосів дала йому надзвичайні уповноваження для політики в Альжирі. Молле зажадав тепер, щоб парлямент голосував „так" або „ні" у відношенні до цілости політики уряду, включно з внутрішніми і закордонно-політичними справами. Тому вперше стримались від голосування комуністи, які до цього часу завжди підтримували Молле: тепер не захотіли голосувати „за" з уваги на підвищення податків у Франції для фінансування війни з альжирськими партизанами, та з уваги на мобілізацію військових резерв, висиланих до Альжиру. Прохолодження комуністів у відношенні до уряду Молле наступило ще й тому, що вони бачать, що їх первісні надії, що центро-ліва коаліція доведе до створення „народного фронту" включно з комуністами — не здійснились і мають мінімальні шанси здійснитись.

В АМЕРИЦІ

● **Семоел Ф. Морз,** небіж славного Морза, який збудував перший трансатлантійський кабель, запросив президента Айзенгавера до свого дому під час Крайової Республіканської Номінаційної Конвенції. Його дім знаходиться між двома найкращими в світі ґольфовими грищами. Айзенгавер ще не відповів на цю принадливу пропозицію.

● **Президент Айзенгавер** вислав привіт 47-ій річній конвенції Клюбу Ротаріїв, в якій беруть участь делеґати з 51-ої держави. Конвенція відбувається в Филаделфії.

● **Одній курці в Сан Дієґо** в Каліфорнії не дозволили сидіти на яйцях і вона „адоптувала" собі котята. В старому барабані, в якому ця курка звичайно неслася, кітка народила котята, і курка на ці котята сіла. Її знімають із котят, коли кітка їх годує.

● **Ще не вспіли часописи** надрукувати вістку про те, що в зоопарку в Ню Орлінсі чорно-білим журавлям виклювалося нове пискля, внаслідок чого число тих рідкісних птах в Північній Америці збільшилося до 32-ох, як надійшла вістка, що орел або сова вхопили одне пискля, і тепер число тих „гикавих" журавлів виносить тільки 31.

● **Найвищий Суд ЗДА** відкинув апеляцію чотирьох членів порторіканської націоналістичної організації, які 1-го червня 1954 року стріляли в Конґресі у Вашингтоні та поранили п'ятьох конґресменів.

● **Сенат вирішив підвищити мінімальну суму,** якою можна починати ощадності в Поштовій Щадниці. Досі ця сума становила один доляр, а тепер вона мусить виносити п'ять долярів.

● **12-го червня 9 японських дівчат,** які перебували в Ню Йорку, де їм робили пластичні операції на обличчях, щоб усунути сліди від попечення внаслідок вибуху атомової бомби в Гірошімі у 1945 році, — відлетять додому. 15 інших дівчат виїдуть до Японії в серпні. Одна з цих японок померла, бо не витримала операції, бувши хворою на серце.

● **З Вашингтону повідомляють,** що секретну промову Нікіти Хрущова, яку він виголосив ще в лютому на 20-му з'їзді компартії, передаватимуть через радіо „Вільна Европа" до країн поза залізною заслоною.

Заповідається великий здвиг народу на „Союзівці" 17-го червня

В неділю 17-го червня відбудеться на „Союзівці", вакаційній оселі УНСоюзу в Кетскильських горах біля Керґонксону, великий весняний фестин, що буде теж формальним відкриттям нового літнього сезону. Фестин влаштовують відділи УНСоюзу метрополії Ню Йорку і Ню Джерзі. Фестинову програму, що почнеться пополудні, попередить Польове Богослуження перед полуднем. Хоч до фестину ще є більше тижня часу, вже тепер заповідається великий здвиг народу на „Союзівці" з тієї нагоди. З Перт Амбою вже повідомлено про виїзд двох спеціяльних автобусів, два автобуси виїде теж з Джерзі Сити, подібно як і спеціяльні автобуси виїдуть з Ню Йорку, Брукліну, Асторії, Елизабету, Нюарку та з багатьох інших місцевостей із стейтів Ню Йорк, Ню Джерзі, Коннектикат та інших. Зголошено вже багато учасників фестину теж з віддалених стейтів і місцевостей. Адміністрація „Союзівки" поробила всі потрібні заходи, щоб усіх відповідно примістити та забезпечити всім потрібним. Фестин на „Союзівці" відбудеться 17-го червня, згідно з передбачуваннями, і буде одною з найбільш багатолюдних того роду імпрез.

Айзенгавер домагається збільшення поштових оплат

Вашингтон. — Президент Айзенгавер під час тижневої зустрічі з республіканськими конґресовими провідниками домагався, щоб вони підтримали урядовий законопроєкт про збільшення поштових оплат. Згідно з цим законопроєктом оплата від звичайного листа мала б становити 4 центи, від листа, пересиланого летунською поштою, — 7 центів. Мали б бути збільшені й оплати від посилок другої і третьої кляс. На цих зборах в Білому Домі підтримали домагання Президента провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд і генеральний поштмастер Артур Е. Соммерфілд. Члени Конґресу не хотіли б збільшувати поштових оплат саме перед виборами.

В СВІТІ

● **Комуністична пропаґанда** поширюється по всьому світі: комуно-китайська місія прибула до Сирії; кораблі чорноморської фльоти попливли до Юґославії; „культурна" місія з Пейпінґу прибула до Швайцарії; спільна делеґація комуністів з Північного В'єтнаму, Північної Кореї і Китаю іде на студентський конґрес до Бандунґу; коло 1,000 совєтських туристів роз'їздять по Західній Европі, делеґація бібліотекарів виїхала до Швеції, совєтські диригенти й режисери поїхали до Норвеґії, а велика оркестра — до Финляндії.

● **Першим офіційним** виступом нового совєтського міністра закордонних справ Дімітрія Шепілова була його приявність в минулу суботу на прийнятті в італійській амбасаді в Москві. Його впровадив Молотов і представив італійському амбасадорові Маріо де Стефано, який плинно говорить по-московськи. Шепілов почав відразу говорити про можливості поліпшення італійсько - совєтських взаємин через обмін культурними силами. Стефано запитав його: „А кого ви маєте конкретно на увазі?" Шепілов відповів без надуми: „Пришліть нам свою Ля Скаля" — славетний оперовий ансамбль у Міляно.

● **Кол. през. Гаррі Труман** прибув із Венеції до Австрії, де в чудовій альпейській місцевості Сант Якоб відвідав свого приятеля Стенлі Вудварда. Коли в Зальцбурґу спитали Трумана журналісти, що він думає про димісію Молотова, був. президент відповів: „Я їм взагалі не довір'яю". Говорячи про американсько - совєтські взаємини, Труман заявив: „Американський уряд звик дотримувати договорів. Коли б Совєти дотримали Ялтинський договір, не було б усіх пізніших клопотів".

● **Арабська радіовисильня з Каїро** закликала арабів у країнах всього світу ставати в ряди „армії арабської пропаґанди". Проголошено конкретні вказівки, як араби повинні негайно спростовувати все некорисне, що появляється в західній пресі про арабські країни, як повинні поборювати сіонізм в усіх його формах, здобувати арабам приятелів і т. д.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КАТИ ПРО СЕБЕ

Можна б мати почуття злорадости, що ми, українці, були нечисленними у вільному світі, які ніколи, ні в яких обставинах, не змінювали своєї думки про Сталіна. Коли у вільному світі навіть деякі великі державні діячі згідні були добачати в Сталіні свого „доброго приятеля старого Джо", ми твердили завжди, що це — нелюд, кривавий сатрап. Але таке почуття злорадости окуплене надто дорогою ціною, щоб воно могло зринути після прочитання тексту промови Хрущова, виголошеної на таємному засіданні учасників з'їзду комуністичної партії СССР у Москві 24 лютого ц. р. Промова Хрущова, що зайняла повних чотири сторінки „НИТаймсу" — це макабрична історія. Це — документ найбільшої ганьби не тільки Йосифа Джуґашвілі-Сталіна ,але й цілої совєтсько-большевицької системи від початку її існування.

Бо ж усі ті Хрущови — це кість від кости і плоть від плоді большевицької революції. Сталін не був явищем, відірваним від московської землі, — він був логічним і природним вицвітом московсько-большевицької психіки й ментальности, тієї самої, що наростала і кристалізувалась сторіччями, сягаючи своїми джерелами до традицій сатрапії і рабства довговічного монгольського панування на Московщині, і до таких правзорів, як Іван Лютий, Пуґачов, Стенька Разін і всілякі Раскольнікови та Хлєстакови, увічнені самими московськими письменниками, як прототипи новітніх кремлівських деґенератів. Ні одна історична подія не постає „сама для себе", а стоїть у найтіснішому хронологічному і прагматичному зв'язку з попередніми й наступними подіями. Тим паче стосується це такого історичного явища, як володіння Сталіна впродовж кругло 30 років — ще перед смертю Леніна в січні 1924 р. і аж до смерти в березні 1953 р. Адже ж систему кривавого терору й масових та індивідуальних екзекуцій без суду й права оборони введено вже раніше: ЧК з його першим головою Дзєржинським і наступниками його — опричниками Мєнжинським, Ягодою, Єжовим та іншими. Це не були тільки виконавці волі Сталіна. Це були співтворці державної системи, в якій всі ті „ради-совєти" — були фікцією для наївних, а жадоба влади злочинної кліки і терор, як засіб для осягнення влади, — істотою совєтської революції та її сутнім змістом.

Проголошення тексту промови Хрущова — вже „підретушованого" московським партійним секретаріятом, з пропущенням надто соковитих висловів Хрущова — напевно допоможе у вільному світі збагнути таємницю совєтської системи тим, хто ще тієї таємниці не розуміє. Занадто яскраво, занадто близько підсовуються читачеві цієї промови питання, на які не відповідає Хрущов, але на які західній читач мусить сам відповісти: А як же ставляться всі теперішні володарі СССР до терору і насильства, як засобу дальшого здобування влади у світі? Як можна вірити в їхні усмішки і їхні запевнення, що вони бажають „мирного співіснування" та „невтрявання у внутрішні справи", коли свою владу у своїй країні завдячують вони теророві і базують її на терорі та насильстві? Як же розуміти щирість оскаржування Сталіна в усіх злочинах, коли водночас нема найменших познак, щоб наступники Сталіна зреклися будь-яких здобутків, осягнених злочинами Сталіна в СССР і в Европі — по Дунай та Шпре? Як можна вірити найвищим державним провідникам СССР, коли всі вони ще так недавно славили „найріднішого батька народів" і „найгеніяльнішого вождя", того самого, що його тепер представляють, як патологічного деґенерата, невідповідального психопата, параноїка з манією переслідування й тупого інтриґана? Яке виправдання може мати Хрущов на те, що він не лише виконував, але й запопадливо перевиконував в Україні народовбивчу політику маняка-деґенерата Сталіна?

Американські українці завжди твердили, що визнання совєтського режиму американським урядом в 1933 році було політичною помилкою і прогріхом супроти принципів міжнародної моралі. Ми завжди твердили, що переговорювання і пактування зі Сталіним — було помилкою, бо, без уваги на окремі постанови в окремих договорах, в цілості ці пакти й договори мусять привести до нещастя все людство і, зокрема, Америку. І ми далі твердимо, що всі конференції на вершинах чи низинах з большевицькими нелюдами — це помилка. Тільки повна ліквідація цілої московсько-большевицької системи і повне визволення всіх, хто впав жертвою Сталіних і Хрущових, може врятувати світ.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

КУЛЮАРИ — НЕВИДИМА АМЕРИКАНСЬКА ВЛАДА

Вашинґтон. —

В одному з останніх чисел „Конґресового Протоколу" секретарі Сенату й Палати Репрезентантів спільно проголосили список офіційно зареєстрованих т. зв. „лоббіїстів" разом з виказом їхніх прибутків і видатків на „законодавчі інтереси". На вигляд це тільки сухий список всяких більш або менш дивних імен і при них суми в долярах. Але за цими назвами й долярами криється дуже типовий прояв американського публічного життя, що його звуть „лоббі" — кулюарами, а в науці політики теж — „невидимою владою".

Ще недавно — в лютому ц. р. — один яскравий прояв діяльности цієї невидимої влади сколихнув був Конґресом, пресою і суспільністю. Сенат був саме в розпалі кінцевих дебат над проєктом закону, що має обмежити федеральну реґуляцію цін продуцентів натурального газу. Дебати йшли вже другий рік і акція впливання на законодавче рішення розгорнулася як рідко коли. Журналісти обчислили, що біля півтора мільйона долярів вже видано на кампанію. В такій напруженій атмосфері сенатор Кейс із Південної Дакоти забрав голос і заявив, що йому пожертвувано 2,500 долярів на кампанію його перевибору, і що особа, яка пожертвувала цю суму, заінтересована в тому, щоб законопроєкт пройшов. Ця заява викликала в Сенаті бурю. Закон остаточно ухвалено, але Президент поставив проти цього своє вето. В його арґументах був закид в сторону неетичної кулюарної діяльности. Подібні закиди падали й з уст конґресменів. Сенат визначив комісію для досліджения цієї справи і цілої діяльности лоббіїстів. Так сама афера притихла, але напевно не притихла „невидима влада" в кулюарах Конґресу.

На побоєвищі під Геттисбурґом Линколн сказав, що демократія — це „влада народу, через нарід і для народу". Ці його слова прийнялися як одна із дефініцій демократії. Але великий Еманципатор не уявляв собі напевно, яких форм прибере ця „влада народу" через пів століття. Не припускав він напевно, що „групи інтересів" розростуться числом у сотні, а то й тисячі і діятимуть як невидима влада в Вашинґтоні. Я думаю, що не передбачав цього Линколн тому, що не міг передбачити, яким шляхом піде розвиток т. зв. „американізму" на тлі нових економічних, соціяльних і навіть морально - етичних умовин. Очевидно, в Америці, як усюди, існували від початку певні групи населення з своїми окремими інтересами: може були це колись, напр., піонери, що здобували Захід і потребували помочі в боротьбі з індіянами, може великі плянтатори Півдня, чи молодий промисл Нової Англії, чи нарешті окремі релігійні групи. Сьогодні найбільш могутні групи інтересів в Америці — це великий промисл, фармери і робітництво, всі три в конфлікті між собою і в боротьбі за свої інтереси. Практично найбільша група спільного інтересу — це консумент, той, що купує продукти промислу чи фармерів, це кожний з нас: ця група має теж свій спільний інтерес, напр., щоб ціни потрібних їм товарів були приступні. Але й культурне життя розвивається і має групи людей із своїми інтересами: письменники ,науковці, музики... Також релігійні групи, чи групи нових іміґрантів або оригінальних автохтонів-індіян мають свої власні інтереси. Усі ці великі групи, а в них сотні менших груп, хочуть такого законодавства, яке було б для них корисне. Вони впливають на творення законів. Вони творять т. зв. „групи тиску" в суспільності, що постійно діють як необхідне явище модерних відносин і суспільного ладу. Практично беручи — ці групи інтересів мають у Вашинґтоні свої представництва, деякі офіційні й явні, деякі укриті. Одні діють в межах законів держави і законів етики, інші поза цими межами. Одні стосуються внутрішнього американського життя — інші діють на користь закордонних політичних чи економічних груп. Декілька років тому голосно пролунала справа т. зв. „китайської лоббі". В 1949 році конґресмен Майк Монроні домагався дослідити, чи справді частина грошей з американської допомоги Китаєві (національному) не йде посередньо на творення нових законів в американському Конґресі, які призначали б ще більше грошей на цю допомогу. Одним словом, китайські „смарт бойс" використовували гроші з допомоги на те, щоб дістати нову й більшу допомогу. Це почало кидати світло на діяльність закордонних представництв на терені Вашинґтону чи взагалі Америки. В 1951 році, при нагоді конґресового переслухання МекАртура на далекосхідні теми, сенатори ствердили, що політична лоббі на користь обох Китаїв — націоналістичного й комуністичного, незвичайно діяльна. В тому році офіційно зголошено десять китайських аґенцій ,таких як Універсальна Торговельна Корпорація, Китайська Пресова Служба, Китайська Пресова Аґенція, Китайський Інститут Америки і т. п. Вони були зголошені як „форейн ейдженте" — чужі аґенти, згідно з вимогою закону, і діяли офіційно. Але крім них діяло багато напівофіційно або неофіційно. Називано тоді ,напр., родину Т. В. Сонґ, що мала по світі мільйони і уживала їх у цій країні ,щоб впливати на хід політики, і т. п. Виявлено, що потоп літератури цих аґентур ішов у Конґрес, а між членами окремих культурних чи „імпортових" товариств, що працювали для обох Китаїв, були визначні американські постаті, в тому числі й члени Конґресу. Очевидно, ці аґентури вели леґальну роботу, але активність їх перестрашила конґресменів і спонукала дослідити справу.

В засаді „лоббіїнґ" — кулюарництво, це цілком леґальна і при тому потрібна робота. Практичні американці бачили, що це явище необхідне і тільки старалися вреґулювати його окремим законом у 1946 році. Згідно з цим законом, представники окремих груп інтересів мусять зареєструвати свою діяльність у Конґресі і мають подавати чвертьрічно викази своїх прибутків і видатків „на законодавчі інтереси". Розуміється, між цими видатками не знайдемо долярових сум на перекупство конґресменів. Але все таки суми ці цікаві. Аж десять лоббіїстів-„кулюарників" видали протягом першого чвертьріччя 1956 р. — понад 20,000 долярів на „законодавчі інтереси"; між ними на першому місці Асоціяція Американських Залізниць (46,000), на другому — Об'єднаний Комітет Консументів і малих Продуцентів Натурального Газу (37,000), на третьому — Американська Федерація Праці — Конґрес Індустріяльних Орґанізацій, далі Фармерська Федерація і т. п. А між тими, що зужили понад 10,000 дол., є, напр., Асоціяція Повітряного Транспорту, Американська Федерація Музик, Лікарська Асоціяція і т. п.

Робота лоббіїстів, якщо вона йде в межах законів і етики — корисна і потрібна. Вони передусім інформують Конґрес літературою, усним представленням, зізнаннями перед комісіями і іншими матеріялами. Вони допомагають пізнати вартість пропонованих законів з погляду безпосередньо заінтересованих груп населення; вони пропаґують певні корисні їм закони і корисних їм конґресменів при виборах. А ставка на фармерів, робітників чи великий промисл — це основна проблема виборчих маневрів...

Кулюарництво в Конґресі неминуче і корисне. Але воно теж некорисне і небезпечне тоді, коли уживає нелеґальних заходів, як підкупство, шантаж і т. п. Воно підриває довір'я до законодавчої роботи, кидаючи підозріння або тільки викликаючи його. Воно викликає враження, що всемогутній долар має вплив там, де громадянин очікує безстороннього вирішування долі країни, тобто в Конґресі.

Законодавці вже віддавна шукають розв'язки. Вони певні, що дотеперішній закон — недобрий. Вони певні, що і реєстрація і викази видатків неповні і потрібно строгішої контролі над тими, що діють в кулюарах.

Колись був навіть проєкт створити в Конґресі „третю палату" ,в якій нарід був би репрезентований не за територіяльним подїлом, а за „групами інтересів".

Але всі ці проєкти ледве чи розв'яжуть трудноші. Бо лежать вони радше в сфері етики й суспільної маралі. І поки провідники окремих груп інтересів — особливо економічних — допускатимуть у своїй совісті можливість досягти своїх цілей неетичними способами — і поки вони ставитимуть інтерес однієї групи понад інтерес спільноти, — доти не буде виглядів на поліпшення ситуації в кулюарах. Тепер цих виглядів немає.

ДИСКУСІЯ НЕ ДОЗВОЛЕНА

Лондон. — Недавно англійська і совєтська преса принесли листи голів двох великодержав: королеви Єлисавети II і маршала Клима Ворошилова, що, як голова президії Верховного Совєту СССР, має права „президента" совєтської імперії. Ворошилов називає королеву Єлисавету „Ваша Величність", запевняючи її в своїх найкращих почуваннях до Великобританії; королева відповіла совєтському „президентові" не менш чемно і закінчила лист, назвавши себе „приятелькою" комуністичного маршала.

Часи міняються, і ми з ними змінюємося — була давня римська приповідка. Коли 1924 р. англійський уряд визнав владу комуністів в СССР, то король Юрій V відмовився прийняти совєтського посла, як представника уряду, що звелів убити царя Миколу II, кузена Юрія V. Наступники Юрія V вже не такі „тендітні" і не робили ніяких трудношів совєтським дипломатам у Лондоні.

Супроти Хрущова і Булґаніна ,які були прийняті королевою та князем Единбурзьким, Філіппом, мав би великі застереження цей останній. Сестрою його бабці була цариця Олександра Федоровна, яку 1918 року звірським способом „зліквідував" комісар Войков, колеґа Булґаніна і Хрущова. Але що може зробити князь Філіпп? Королівська родина в Англії — це знаряддя політики уряду і вона мусить виконувати свої повинності. Тим то не було чути про будь-які протести членів королівської родини проти того, що вони мусіли приймати у себе ката України — Хрущова і орґанізатора комуністичної диктатури в Польщі — маршала від шибениць і розстрілів — Булґаніна.

У „Свободі" вже чимало писалось, як то знаменитий нурець Крабб зник біля сов. кружляка „Орджонікідзе" в Саутгемптоні. Розшукування тіла нурця не дали ніяких наслідків.

Безперечно, нурець не міг діяти на свою відповідальність: його послано, щоб оглянув совєтський корабель, в інтересі Британії. Розвідка в Англії підлягає прем'єрові. Отже, — опозиція могла б із цієї пригоди зробити велику „бурю" в парляменті. Але нічого такого не сталося. Провідник опозиції посол Гейскелл зазначив у промові, що кожна держава має своїх людей, щоб розвідувати таємниці сусідів.

29-го травня посол партії Праці в парляменті — Даґдейл — хотів поставити нове питання до уряду в справі нурця Крабба. Але президент парляменту рішуче заборонив читання інтерпеляції, сказавши, що на цю тему уряд нічого нового не може додати, і що дискусія була б тільки „марнуванням часу..."

Отже, справа коммандора Крабба „закутана хмарою". Оскільки не знайдено його тіла ні в морі, ні на суші, припускають, що Крабба схопили совєтські „жабо-люди", коли він був під водою, і потім вивезли його, як дуже цінну „здобич", в Совєтський Союз. Як визначному „спецові" йому доручать вишколювати совєтських нурців.

Все можливе в сучасному фантастичному світі...

П. А.

ПРО ЗАВОРУШЕННЯ В ГРУЗІЇ

У газеті „Грузинська Нація" (Ла Насьйон Жоржьєн"), що виходить у Парижі французькою мовою, в числі за квітень ц. р. вміщено нотатку, яка проливає світло на події, пов'язані з заворушеннями у Грузії, що з них у ЗДА було відомо тільки про демонстрації у Тбілісі. Газета пише :

„Заворушення почалися 5 березня у кількох місцях країни і відтіля поширились через Мінґрелію, батьківщину Берії, на Хевсуретію. В багатьох місцях потяги було спинено, і робітники покидали працю, щоб взяти участь у демонстраціях. Пізніше рух охопив Сванетію. В цій останній росіяни стріляли в демонстрантів, а військо взяло на багнети кількох жінок і дітей. Шостого-сьомого березня вже вся Грузія була у повстанні.

У Тбілісі, де то того часу було тихо, повстання підготовляли на час приїзду бувшого президента Франції, Оріоля, щоб він посвідчив про нього у вільному світі. Тут демонстрації почались 8 березня. Хоч демонстранти й несли кілька портретів Сталіна ,але на чолі походу несено старовинний прапор грузинського королівського роду Багратіонів — символ незалежної Грузії, що його росіяни заборонили виставляти в Грузії вже 150 років тому.

Далі газета описує, як демонстрація в Тбілісі зорганізувалась біля університету і рушила далі ,несучи також подерті портрети Булґаніна, Хрущова та Мікояна. Демонстранти вимагали, щоб ці люди уступили зі своїх становищ, вимагали розпуску Верховного Совєту, вільних виборів, свободи релігії, преси, пересування, репрезентації Грузії в Об'єднаних Націях та в інших країнах. Газета пише, що 24 години столиця Грузії була в руках демонстрантів. Ворошилов, що прилетів з Москви на втихомирення, не міг приземлитися, бо летовище було в руках у повстанців.

Газета пише, що поліція в багатьох випадках відмовилась стріляти на демонстрантів, зате розташовані в Тбілісі російські війська виступили проти демонстрантів. Демонстрантів, що рушили на з'язницю у Метехі, було зустрінуто кулеметним вогнем.

Багато студентів і поліцаїв, що відмовилися стріляти на демонстрантів, поховалися в горах. Щоб примусити цих поліцаїв здатися, росіяни захопили їх жінок і дітей. Їх вивезли спочатку до Баку, а відти посадили у вагони, скеровані на Астрахань, а далі може й на Сибір.

У провінціях Грузії заколот був більший і сутички між грузинами і російським військом запекліші. Впало багато убитих ,поміж ними чимало висланих з Москви спеціяльних аґітаторів.

До 20-го березня північ Мінґрелії, Хевсуретії і Сванетії (що лежать на найдальшому півдні Кавказу) були цілком відірвані від решти Совєтського Союзу. Населення створило там комітети під іменем Сталіна-Берії, але фактично з національно - визвольними цілями і для орґанізації національного спротиву. Ці комітети проголосили відокремлення від СССР.

Совєти постарались цілком ізолювати Кавказ від інших республік, але новина про повстання поширилось дуже швидко, — зазначає газета. Неспокій виникнув у багатьох місцях на Україні та в інших республіках, аж до Башкирії на Уралі.

Пояснюючи джерела своїх інформацій „Насьйон Жоржьєн" пише, що коли якась газета хоче перевірити її інформації, вона може легко це зробити, виславши своїх кореспондентів до Туреччини та Ірану, де вони можуть розпитати останніх з-підсовєтських утікачів.

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ ЧЕКАЄ НА „НАУКОВУ БІОГРАФІЮ" Т. ШЕВЧЕНКА

У „Радянській Україні" з 9 травня вміщено статтю Максима Рильського п. з. „Потрібна книжка", в якій він нарікає на те, що „у нас досі немає наукової біографії Тараса Шевченка". Дотеперішні біографії, Чалого і Кониського, — пише він, — побудовані на ідеалістичних концепціях, написані з націоналістичних позицій і тому не можуть бути джерелами для вивчення життя Тараса Шевченка. Щоправда, зазначає він — є біографічні повісті Оксани Іваненко, а також Йосипа Дейча і Л. Бать, одначе, ці автори не ставили перед собою наукових завдань, не рилися в архівах та музеях. Над вивченням біографії Шевченка під кутом зору марксівської ідеології не перший уже рік працює, в тісному контакті з Інститутом літератури ім. Шевченка, Дмитро Косарик. Покищо він підготовив лише літопис Шевченкового життя і випустив у світ книжку п. з. „Літературна хроніка", що є ніби біографічним щоденником, де занотовано факти не тільки з біографії поета, а й з тогочасного суспільного життя.

Про капітальну працю Зайцева „Життя Тараса Шевченка", що її видав у 1956 р. Европейський відділ Наукового Товариства ім. Т. Шевченка, Рильський, мабуть, не чув, а якби й чув, то про неї із зрозумілих причин не згадав би, але мимоволі признається, що в „суверенній" совєтській Україні за майже 40 років існування совєтської влади й досі не написано наукової біографії найбільшого українського поета. Зрештою, навряд чи матиме яку вартість і біографія Шевченка, підготовлювана нині „під кутом зору марксівської ідеології" Дмитром Косариком.

НАУКОВЕ Т-ВО ІМ. ШЕВЧЕНКА

У СТОРІЧЧЯ НАРОДИН ІВАНА ФРАНКА

Збірник праць і статтей, приготованих на Наукову Конференцію 12 і 13-го травня 1956.

(5)

Богдан Кравців

ФРАНКО — ЛІРИК

До таких настроїв прийшов поет по не цілих п'ятьох роках пропаґованого ним для літератури „наукового реалізму", встановленого ним як єдиний вихід із усіх трудноців і лік на всі особисті та суспільні хвороби. І тоді ж, у добу до першого видання „З вершин і низин", Франко пробує поладнати якось внутрішній розлад і розрив між особистим і суспільним, між поетом і суспільником, між людиною і громадянином. Панацею стає поєднання „пісні і праці", пісні, що її виніс він з хати батьків, маминої пісні, що стала „красою єдиною" його „бідного... тяжкого життя", і що завжди ясніє і живе в невмираючій силі у поетовім серці і — праці, яка, як поет визнає,

„...ввела мене в тайники темні, 6
Відки пісень б'є гаряча пора.
Нею дива прояснилися земні,
Загадка нужди людської стара."

Цим двом великим силам поет хоче до скону служити і ними, сподівається він, зможе лише „і для правнуків жить".

Поєднавши із суспільницькою працею пісню, Франко намагається з'ясовувати її суть за модним тоді натуралізмом, як „мозок, нерви і серце" (пор. вірші: „Чим пісня жива?" і „Співакові" [1884 і 1888]), але це рятує його ненадовго. Приходить, як це визначив Євшан у цитованій статті, „крах натуралістичної доктрини", і лірика, спочатку захована, скрита під позірним спокоєм, вибухає, „бере верх". Поруч Франка-громадянина стає Франко-людина, Франко-лірик, домагаючись все настирливіше свого права і свого слова. І в другому виданні „З вершин і низин" Франко все більше починає говорити про себе, про свою драму, про свій біль і про свої прагнення. До цього видання „З вершин і низин" (1893) він влучує фраґменти із „Зів'ялого листя" і написаний в днях 30 березня — 1 квітня 1893 року вірш „Поезія", в якому науковий реаліст Франко відважується вже говорити про „поезії дивнії чари":

„Профілі і маски — ось поле розлоге!
Ось все, що дає нам життя наше вбоге.

І вбогі жили б ми, понурі, як мари,
Якби не поезії дивнії чари.

Вона ті профілі хапа на лету,
Дає їм безсмертне життя, теплоту;

Всі маски свобідно вона відхиляє,
І в душах, мов в книзі, вигідно читає.

Укрите щастя, мов мати дитину,
Вона обгортає у теплу ряднину.

Незримії сльози, що плаче душа
Вона поцілуєм своїм осуша."

Так вернувся Франко до давніх чарів поезії, до „вічних законів естетики" — старого сміття, як він назвав їх колись — 1878 року — у своїй програмовій статті про літературу. І цей „естетизм" переміг Франка вже таки цілком у такій несподіваній для Франка-суспільника і такій досі неперевершеній і єдиній в українській поезії ліричній драмі як „Зів'яле листя".

„Зів'яле листя" Франка — один з найцікавіших документів поетичної творчости. Перший жмуток поезій збірки написаний у роках 1886-1893 (автор влучив до цього жмутка тільки один вірш з 1882 року), другий — в 1895 і третій — в 1896 році. Поезії „Зів'ялого листя" присвячені всі — за малими винятками — глибоко-інтимним людським почуванням і переживанням, нещасному коханню їх героя. Своїм настроєм вони споріднені з „занепадницькими" „Нічними думами" 1882-1884 років і пов'язуються з цими роками навіть і датами постання деяких поезій першого циклу. Але глибиною почуття, своєю безпосередньою інтимністю, своїм вогнем і щирістю вони явище таке негадане, таке несподіване, що Франко побоявся видати їх як збірку власних, ліричних поезій і вдався до містифікації, чи як він по 14 роках в другому (київському) виданні признався до цього, — до літературної фікції.[7]

Згідно з передмовою до першого видання, „Зів'яле листя" — це ліричний щоденник невідомого, неназваного героя, пізнішого самовбивника, кілька жмутків ліричних визнань „затроєних песимізмом, а, радше, безнадійністю, розпукою та безрадністю", або, як Франко стверджує це в передмові до другого видання — це „збірка ліричних пісень, найсуб'єктивніших з усіх, які появилися в нас від часу автобіографічних поезій Шевченка". І коли взяти до уваги Франкове визнання, що передмова до першого видання була тільки літературною фікцією, то тим більшої ваги набирає подана в цій передмові характеристика головного героя „Зів'ялого листя": „чоловік слабої волі та буйної фантазії, з глибоким чуттям, та мало здібний до практичного життя", багатий „на сили, здібності й охоту до праці", людина з поривами „не видними для постороннього ока, хоч безмірно болючими для неї самої". Кожен, хто знав поета і хто знає його творчість, без великого труду знайде в цій характеристиці портрет самого Франка, портрет Франка-людини, що колись в хвилини занепаду, в хвилину „нічних дум" — признався, що „з собою самим у борні не простояти довго мені".

[7] Цит. під 6 видання, стор. 635.

ТАК ЧАСТО СНИТЬСЯ...

Так часто сниться — рідний сад,
Зелений яр, і степ, і поле...

В саду берез веселих ряд,
І сторожкі стрункі тополі
(Від них така стрілчаста тінь!),
Й стара горіхова алея, —
І неба рідного глибінь,
І сонце радісне над нею.
А з яру берести шумлять,
Про щось
забуте вже —
шепочуть,
І пахнуть яблуні, й земля, —
І я прокинутись не хочу.

Ірина НАРІЖНА

КАТИ ПРО СЕБЕ

ТЕКСТ СЕКРЕТНОЇ ПРОМОВИ ХРУЩОВА ПРО ЗЛОЧИНИ СТАЛІНА

ВІД РЕДАКЦІЇ: Державний Департамент у Вашингтоні передав пресі для опублікування одержаний з довірочних джерел текст промови Нікіти Хрущова на секретному засіданні XX з'їзду комуністичної партії СССР, що відбувався в днях 24 і 25 лютого 1956 р. Згідно з інформаціями Державного Департаменту, цей текст виступу Хрущова був спеціяльно приготований для вжитку провідників комуністичних п'ятих колон у вільному світі, отже можна здогадуватись, що силу і „сочистість" його висловів злагіднено. Все ж таки, вже й ця версія промови теперішнього „колективного диктатора" Хрущова із засудом свого вчителя — звиродпілого Сталіна та всього його 30-літнього режиму, є наче кримінальним романом, що коли його читати — кров холоне в жилах. Промова Хрущова підносить тільки край заслони перед тим страшним пеклом, що його являє собою комуністичний режим. Для інформації наших читачів передаємо повний текст цієї промови в перекладі з англійського і у тій версії, як її опублікував Державний Департамент у Вашингтоні. Український переклад зроблено з тексту, проголошеного в „Н. Й. Таймсі" з 5-го червня 1956 року.

Товариші! У звіті Центрального Комітету партії на 20-ому з'їзді, в ряді виступів делеґатів перед з'їздом, як і раніше на пленумах ЦК КПСС (Центрального Комітету Комуністичної Пратії Совєтського Союзу), сказано досить багато про культ особи та його шкідливі наслідки.

Після смерти Сталіна, Центральний Комітет партії почав здійснювати політику стислого і послідовного вияснювання, що це є недопускальним і чужим для духу марксизму-ленінізму підносити одну особу, перетворювати її в надлюдину, що має надприродні властивості, подібні до тих, що їх приписується богові. Така людина нібито все знає, все бачить, за всіх думає, може все зробити і є непомильна у своєму поступуванні. Таку віру в людину, зокрема в Сталіна плекалося між нами протягом багатьох років.

Ціллю теперішнього звіту не є повна оцінка життя і діяльности Сталіна. Про заслуги Сталіна написано и надруковано цілком достатню кількість книжок, памфлетів і студій вже за його життя. Роля Сталіна в підготові та переведенні соціялістичної революції, в громадянській війні та в боротьбі за будівництво соціялізму в нашій країні вже загальновідома. Кожний це добре знає.

Тепер нас цікавить питання, яке має величезне значення для партії нині і в майбутньому, а саме, як то поступово зростав культ особи Сталіна, культ, який на певній специфічній стадії став джерелом цілого ряду надзвичайно серйозних і важких порушень партійних принципів, партійної демократії, революційної законности.

ШКІДЛИВІСТЬ КУЛЬТУ ОСОБИ

З огляду на те, що не всі досі усвідомлюють вповні практичні консеквенції, які випливають з культу особи, як і величезну шкоду, що її спричиняє порушування принципів колективного провідництва партії і з огляду на величезне й необмежене нагромадження сили в руках однієї особи, Центральний Комітет партії вважає за конечне ознайомити 20-й з'їзд Комуністичної партії Совєтського Союзу з матеріялами, що стосуються до цього питання.

Дозвольте мені насамперед пригадати вам, як рішуче кляєики марксизму-ленінізму таврували кожний вияв культу особи. В листі до німецького робітничого політика Вільгельма Бльосса, Маркс ствердживав:

„З огляду на мою антипатію до будь-якого культу особи, я ніколи не публікував під час існування (Першого) Інтернаціоналу численних привітів з різних країн, які визнавали мої заслуги, і які мене дратували. Я навіть не відповідав на них, хіба, щоб іноколи зробити докір їх авторам.

Енґельс і я приєдналися до таємного товариства комуністів, під умовою, що все, що могло б сприяти забобонному культові авторитету, буде викреслене з його статуту. Лясcаль (Фердинанд Лясcаль, німецький соціяліст) робив пізніше цілком протилежне".

Трохи пізніше Енґельс писав:

„Обидва ми — Маркс і я — були завжди проти будь-якої публічної маніфестації у відношенні до осіб, за вийнятком тих випадків, коли це могло б бути важливим для справи. Ми рішуче заперечували проти таких маніфестацій, що стосувалися нас особисто."

Відомою є велика поміркованість генія революції Володимира Ілліча Леніна. Він завжди підкреслював і з'ясовував ролю народу, як творця історії, керівну й організаторську ролю партії, як живого і творчого організму, як також ролю Центрального Комітету.

Марксизм не заперечує ролі керівників робітничої кляси в керуванні революційним рухом. Усвідомлюючи і підкреслюючи велику вагу ролі керівників і організаторів мас, Ленін в той же час безоглядно таврував кожний вияв культу особи, нещадно поборював чужі марксизмові погляди про „героя" і „юрбу" і відкидав усі спроби протиставити „героя" масам і народові.

Ленін вважав, що сила партії залежить від нерозривної єдности з масами, від факту, що за партією стоїть народ — робітники, селяни, інтеліґенція. „Тільки той здобуде і втримає владу, казав Ленін, хто вірить у народ і хто черпає безперервно з джеі хто пірне в джерело живучої творчости народу".

Ленін говорив з гордістю про большевицьку комуністичну партію, як керівника і вчителя народу, він закликав передавати найбільш важливі питання на розгляд свідомого робітництва, на розгляд їхньої партії. Він заявляв: „Ми віримо в нього, ми бачимо в ньому мудрість, честь і свідомість нашої доби."

Ленін рішуче виступав проти будь-яких намагань применшити або послабити керівну ролю партії в будівництві совєтської держави. Він опрацював большевицькі принципи партійного керівництва і норми партійного життя, підкреслюючи, що головним принципом партійного керівництва є колеґіяльність. Уже в передреволюційні роки Ленін називав Центральний Комітет партії колективом керівників і сторожем та інтерпретатором партійних принципів. „В час поміж з'їздами — ствердживав Ленін, — Центральний Комітет охороняє принципи партії й інтерпретує їх".

Підкреслюючи ролю Центрального Комітету партії і його авторитет, Володимир Ілліч (Ленін) заявляв: „Наш Центральний Комітет встановив себе, як міцно зцентралізовану і високо авторитетну групу".

За життя Леніна Центральний Комітет партії був реальним виявом колективного керівництва і народу. Будучи воюючим марксистом-революціонером, завжди непохитним у принципових справах, Ленін ніколи не накидав силою своїм співробітникам своїх власних поглядів. Він пробував переконувати, він терпеливо вияснював свою думку іншим. Ленін дбав завжди наполегливо про те, щоб були реалізовані норми партійного життя, щоб були дотримувані вимоги статуту партії і щоб партійні з'їзди та пленарні сесії Центрального Комітету відбувалися в реґулярних відступах часу.

У додатку до великих заслуг В. І. Леніна в перемозі робітничої кляси і трудового селянства, в перемозі нашої партії і в здійсненні ідей наукового комунізму, його бистрий розум виявився також у тому, що він своєчасно відкрив у Сталіна ті неґативні характеристичні риси, які згодом дали важкі наслідки.

ЛЕНІН СХАРАКТЕРИЗУВАВ СТАЛІНА

Побоюючись за майбутню долю партії і совєтського народу, В. І. Ленін цілком правильно схарактеризував Сталіна, вказавши на те, що необхідно обміркувати питання про переведення Сталіна з посту генерального секретаря, з огляду на факт, що Сталін надмірно брутальний, що він не відноситься відповідно до своїх товаришів, що він химерний і зловживає своєю владою.

У грудні 1922 р., в своєму зверненні до з'їзду партії Володимир Ілліч писав: „Перейнявши пост генерального секретаря, товариш Сталін зосередив у своїх руках безмірну владу і я не певний, чи він завжди вживатиме цієї влади з вимаганою обережністю". Це звернення, що є політичним документом величезного значення, відоме в історії партії, як „заповіт Леніна", було поширене між делеґатами 20-го з'їзду партії. Ви читали його, і ви напевно перечитаєте його ще не раз. Ви можете призадуматись над простими словами Леніна, які виявляють острах Володимира Ілліча за партію, за народ, за державу і за майбутній напрям партійної політики.

Володимир Ілліч сказав: „Сталін — надмірно брутальний, а ця хиба, яку можна толерувати в нашому власному середовищі і в контактах між нами, комуністами, стає хибою, яка не може бути толерована на становищі генерального секретаря. Тому пропоную, щоб товариші подумали над способом, як можна було б усунути Сталіна з його становища і вибрати іншу людину на його місце: людину, яка передусім різнилася б від Сталіна в одному, а саме, щоб вона виявляла більшу толеранцію, більшу льояльність, більшу ввічливість і більшу згідливість у відношенні до товаришів, а мала вдачу менше химерну і т. д."

Цей документ Леніна подано до відома делеґатам 13-го партійного з'їзду, того з'їзду, який обговорював питання про усунення Сталіна з становища ґенерального секретаря. Делеґати висловилися за те, щоб затримати Сталіна на тому становищі, сподіваючись, що він запам'ятає собі критичні завваги Володимира Ілліча і зможе перебороти в собі ті хиби, що викликали були такі поважні побоювання у Леніна.

(Далі буде)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Свято Матері.

Заходами Окружної Ради Відділів СУА в Ню Йорку відбулося 12-го травня в залі Джуньйор Гай Скул при Авеню Б в Ню Йорку Свято Матері. Програма складалась з трьох частин: звеличання Богоматері, поклін Україні і поклін нашій матері. Виконавцями були діти шкільного віку — в більшій частині програми.

В першій частині глядачі бачили польову капличку, перед якою сидів гурток новачок-пластунок і плів віночки з зелені, а з далі доносились звуки „Аве Марія', яке виконав на скрипці Олег Мітрінґа. Після того новачка - пластунка Л. Соколишин продеклямувала вірш „Май, місяць Марії" І. Савицької. Пізніше відбулася гуртова деклямація „Молитви українських новаків - пластунів" (Н. Мудрик - Мриць) з Христею Прокоп у проводі та фортепіяновим акомпаніяментом Люби Абрамюк.

Першу частину закінчено піснею „Діво Маріє", слова Яра Славутича, муз. проф. Ф. Фоменка, яку гарно відспівав жіночий хор „Боян" (сольо п. З. Лаврішко) під орудою інж. Р. Степаняка. Акомпаніювала проф. І. Прийма.

В другій частині деклямувала Марта Гулей „Любіть Україну" (Сосюри), а хор „Боян" відспівав пісню „Терни квіти" (Л. Українка), муз. Гайворонського.

В третій частині виступав гурток дітей із квітами в руках. Лідія Копчинська з чуттям прорецитувала „Привіт" матусям і гостям, а гурток дітей, деклямуючи вірш „Киньмо квіточки під ноги", кидав квіти під ноги своїх матерей. Яворів, І. Вацик і В. Савицький деклямували про те, як матуся визволяє своїх діток від всякого клопоту. На сцену вбігли хороводом дівчата в народних строях і почали виводити гагілки, а пізніше і танки „Катерина" та „Гопак". Це виконали учениці Драмат. хореографічного гуртка „Джерело" при 1-му Відділі МУН. При фортепіяні був проф. І. Недільський. 12-річний Олег Мітрінґа по-мистецьки відограв на скрипці „Троймерай" (Шумана) і „Леґенду" (Н. Веиявського). Йому акомпаніювала С. Яворів. Після цього два юнаки, брати Тершаківці, Василь і Остап, бравурно відтанцювали „Народній танок".

На закінчення програми жіночий хор „Боян" відспівав „Колисанку", слова і музика інж. Р. Степаняка з сольом п. З. Лаврішко, під орудою інж. Р. Степаняка.

Свято пройшло з повним успіхом. Його організувала культ.-освітня референтка Окружної Ради Відділів СУА в Ню Йорку п. Марія Стефанів. Співпрацювали і помагали їй п. Гойдиш, яка приготовила новачок -пластунок для першої частини програми і імпрезова реф. Окр. Ради Відд. СУА п. Юлія Копчинська, що виготовила образ каплички.

М. С.

Клівленд, Огайо

Свято Державности Карпатської України.

1-го квітня ц. р. філія „Карпатського Союзу" в Клівленді влаштувала Святочну Академію з нагоди 17-тої річниці проголошення Самостійности Карпатської України. Академія відбулася в залі Українського Народного Дому при Вест 14-тій вулиці о годині 5-ій вечора. В святі взяло численну участь українське громадянство Клівленду і околиці. Також були присутні особи з-поміж американських карпатських русинів. Велика заля Українського Народного Дому була вся заповнена публікою.

Академію відкрив голова Святочного Комітету і голова місцевої філії „Карпатського Союзу" М. Галай, попросив публіку вшанувати однохвилевою мовчанкою всіх поляглих в обороні Української Карпатської Держави, всі жертви української визвольної боротьби, та вшанувати першого Президента Карпатської України д-ра Августина Волошина, який згинув мученичою смертю в большевицькій тюрмі. Згадав січовиків-селян, студентів, робітників, учителів і всіх, які зі зброєю в руках упали в обороні власної Держави.

Далі промовець підкреслив, що Карпатська Україна пробудилась до власного державного життя. Всім було ясно, що це всеукраїнська проблема, яка виходить на арену міжнародних подій.

Після того прочитав короткий, але повного змісту реферат д-ра В. Шандора п. Василь Пазуханич. Інж. Іван Стрілець, який сам пережив події, поділився своїми цікавими спогадами.

Словами сл. п. Симона Петлюри, „що кров пролита на полі бою за батьківщину не засихає, вона жевріє і кличе наступні покоління до помсти", закінчив він свою доповідь.

Після того відбулася мистецька програма. СУМівська духова оркестра під диригентурою професора Романа Лесика по мистецьки виконала „В'язанку закарпатських пісень", їх зібрав і упорядкував сам проф. Роман Лесик. „Хусточка моя" — танок на народних мотивах виконала пластова юначка Зоряна Кавка. Балетний гурток доросту Юного СУМА виконав кілька народних танків. Гуртову деклямацію „Карпатський Зрив" виконав Юний СУМ. Вірш Богдана Кравцева: „Карпатська Січ" — рецитувала пластова юначка Марта Олінкевич. Після того виступив Хор „Дніпро" під диригентурою Євгена Садовського, який по-мистецьки виконав пісні: Гайворонського „За Рідний Край", Е. Садовського „Хорал" та „Вставай Україно". Закінчили академію відспіванням національного гимну.

М. Г.

Балтімор, Мд.

Виступ Української Студентської Громади.

Українська Студентська Громада в Балтімор дала черговий виступ для американського і чужинецького студентства. Цей черговий виступ є доказом великого зацікавлення самого членства Громади, як і її Управи, працею на міжнародному відтинку і пропаґуванням українського імени й українських культурних здобутків перед професурою Високої Школи, серед студентства і загалу чужинецької публіки, яка виявляє велике зацікавлення такими імпрезами.

Цим разом відзначились дівчата — члени нашої Громади і зокрема культурно - освітня референтка, студентка технології, п-на Оксана Пісецька, яка зорганізувала гурток дівчат-студенток і пластунок, що дали два українські пункти в дівочому Каледжі Мт. Ст. Еґнес в Балтімор, який щорічно перед закінченням шкільного року влаштовує весняні концерти.

Український гурток виконав на високому мистецькому рівні пісню „Мережі" (за словами Р. Купчинського) та „Вітай весно", а опісля — український народний танець, „Коломийку". Всі дівчата були в українських гуцульських строях, що викликало велике зацікавлення в американців та викладачів каледжу. Поява нашої групи на сцені викликала бур'ю оплесків у численно зібраних глядачів, як рівнож рясними оплесками вагороджували виконавців за гарне виконання пісень і танку.

Виступ українців був сенсацією, бо жадна чужинецька група не спромоглась на нього, а програма американської частини складалась лише з музичних точок і сольоспівів.

В українській групі виступали: Оксана Пісецька (організатор і керівник групи), Оля Осташ, Марійка Лазарко, Марта Пісецька, Марійка Привула, Люба і Ярослава Купчик, М. Шермункіс.

Після виступів українській групі особисто ґратулювала президентка каледжу М. Клеофас і інші професорки. Групу запрошено до виступу на наступний рік.

О. Зінкевич.

З КОНЦЕРТОВОЇ ЗАЛІ

КОНЦЕРТ ХРИСТІ ЧВАРТАЦЬКОЇ В ЙОНКЕРС

В неділю 20-го травня в залі Гадсон Рівер Мюзеум в Йонкерс, Н. Й., відбувся концерт, спонзорований американськими організаціями, в якому взяла участь талановита українська піяністка, п-а Христя Чвартацька, знана зі свого деб'юту в Карнеґі Гол та концертів в Ню Йорку, Бостоні та інших містах, донька відомих наших громадян д-ра Григорія та Марії Чвартацьких.

На концерті були приявні меломани нашої місцевости, що заповнили залю та балкони, в більшості американці, але було видно і членів нашої громади. Авдиторія мило вітала майстерну гру, як і саму появу, повної молодечого чару, піяністки.

С. К.

● **Дмітрій Шепілов,** редактор московської „Правди", який вже довший час був кандидатом на наступника Молотова, як міністра закордонних справ, не сподівався цього призначення якраз тепер, бо ще зовсім недавно звернувся до відповідних чинників з просьбою видати транзитну візу для нього і його дружини через Західню Німеччину і Францію — до Єгипту. Ця його просьба ще досі неполагоджена і тепер вже є неактуальна, бо він, як міністер закордонних справ СССР, має інші можливості подорожування. Шепілов вже їздив минулого року до Єгипту продавати зброю.

У зв'язку з побутом під цю пору в ЗДАмерики т. зв. „церковних" комуністичних достойників, які, фактично, являються відпоручниками крівавого комуністичного уряду червоної Москви і його аґентами,

в суботу, 9-го червня 1956 р., о годині 7-ій веч.

в катедральній церкві Св. Князя Володимира в Ню Йорку (334 Іст 14 вул.), ВІІреосвящ. Владика Архиєпископ Мстислав

відправить

ПАНАХИДУ

за спокій душ українських православних і греко-католицьких митрополитів, єпископів, священиків і вірних та духовенство і вірних інших християнських народів, що життя своє склали на вівтар боротьби з комунізмом за Правду Христову на землі та волю своїх країн і народів.

На цю панахиду запрошуємо всі українські громадські й політичні організації, з своїми прапорами, та все українське громадянство, а також представників усіх червоною Москвою поневолених народів.

Нехай наша масова участь в заупокійній молитві за праведників і мучеників — жертв комунізму стане виявом найглибшого розуміння нами величі їх жертви та тої пошани, якою оточуємо пам'ять про них.

Нехай наша масова приявність на панахиді стане доказом розуміння нами цілої богоненавистницької природи комунізму та з'єднає у молитві за остаточну перемогу над ним.

Консисторія
Української Православної Церкви в ЗДА

Увага! Духовенство й вірні нашої Церкви з місцевостей — Ньюарк, Джерзі Сити, Байон, Пассейк, Петерсон, Лонґ Айленд, Бріджпорт, Ню Бронсвік, Елизабет та інших, недалеко Ню Йорку положених, візьмуть участь у панахиді в Ню Йорку.

ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНА ТЕЛЕВІЗІЯ

Ще якихось вісім років тому ідея інтернаціональної телевізії на ширшу скалю існувала тільки в думках інженерів. Тепер, судячи з нинішнього технічного прогресу, за кілька років Америка зможе обмінюватись програмами з Европою. А недалекий і той час, коли всі країни світу можуть приєднатись до всесвітньої телевізійної мережі.

Проте, найперше науковці мають розв'язати проблему пересилання телевізійних сиґналів навколо земної кулі. Якщо ці трудності пощаститься подолати, тоді залишиться тільки окремим країнам розвинути систему проміжних телевізійних станцій, щоб можна було сполучити ними цілий світ.

Американські інженери накреслили вже можливу трасу цих проміжних станцій. Ця траса має починатись у Ню Йорку, іти до Канади, далі до Европи через Гренляндію, Ісляндію та Шотляндію, потім через Европу до Південної Азії, до Японії, а звідти з допомогою проміжних станцій на Пацифіку і в Каліфорнії назад до З'єдинених Держав. Відстань поміж проміжними станціями не повинна перевищувати 300 миль, щоб пересилання було успішне.

Дещо з того величезного проєкту всесвітньої мережі вже споруджено. На сході телевізія вже існує на Філіппінах, у Японії, в Сіямі та в Австралії. Для Індії, Туреччини, Іраку, Лівану та Єгипту готові проєкти телевізійних станцій, а подекуди вже й побудовані. Майже нема тепер в Европі країни без перманентної або принаймні експериментальної станції.

Телевізія на інтернаціональну скалю фактично існує вже зо два роки в Европі. В червні 1954 року спільними зусиллями вісьмох націй було споруджено телевізійну мережу, так звану Евровізіон, завдяки чому всі вісім країн можуть бачити ту саму програму.

До складу цих вісьмох країн входили Бельгія, Данія, Франція, Західня Німеччина, Італія, Голляндія, Швайцарія й Велика Британія; пізніше Данія вийшла з тої групи, а Австрія приєдналась на базі експериментальній. Від часу заснування цієї мережі згадані країни мали змогу через свої телевізійні апарати бачити такі видовища, як змагання за чемпіонат з футболу у Швайцарії, відкриття парляменту в Англії, бельгійський балет, появу Папи в Великодню неділю, а також цьогорічні олімпійські спортові змагання в Італії. На кінець 1955 року Евровізон передавав пересічно сім прогпрограм на місяць, але поміж деякими окремими країнами існували навіть щоденні трансляції.

Не кажучи про великий успіх в подоланні багатьох технічних труднощів, найбільше досягнення полягало в усуненні мовного бар'єру, фактору, який стоїть перед ентузіястами інтернаціональної телевізії. Коли програму передається до країни, де існує інша мова, коментатор, що стежить в студії за передаванням програми, може перекладати текст передаваної програми для своєї публіки.

Для успішної роботи інтернаціональних телевізуйних станцій потрібно, щоб зацікавлені в тому країни запровадили однакові технічні стандарти. З'єдинені Держави вже вживають відповідних заходів серед багатьох країн, заохочуючи їх запровадити такі стандарти, щоб ідея інтернаціональної телевізії мала успіх.

Відомо, пройде чимало часу, поки удасться здійснити ідею інтернаціональної телевізії і притягнути до цього багато країн. Наприклад, країни, що входять до Совєтської орбіти, очевидно не братимуть у цій справі участи, поки їх лідери боятимуться ідеологічної конкуренції. Таким способом вони втратять нагоду для одного з найцікавіших експериментів в масовій комунікації і не братимуть участь в одному з найцікавіших технологічних досягнень нашого століття.

Загальна Рада.

Спорт

О. СКОЦЕНЬ — ТРЕНЕРОМ ЗБІРНОЇ ОНТЕРІО

Тренер СТ Україна, відомий наш репрезентативний футболіст — Олександер Скоцень, призначений ОФА — тренером Збірної Онтеріо. Визначення українця на ключевий пост в канадійському футболі, являється черговим успіхом нашого спорту. Скоцень II — буде кермувати міжнародними зустрічами Збірної Онтеріо проти шкотів Абердін та совєтських „туристів" Льокомотив Москва.

В. ДИЧКІВСЬКИЙ, М. БЕРЕЗА І В. БОБИНЕЦЬ — ВИБРАНІ ДО ЗБІРНОЇ ОНТЕРІО

Три змагуни, які заступають оба наші клюби Торонта, згідно з рішенням ОФА і декретом секретаря п. Сімпсон, будуть репрезентувати Збірну Онтеріо в міжнародній зустрічі проти Абердін, Шкотія. 4 змагунів вибрано з Вайт-Іглес, коли Італія — теперішній лідер Н. Ліґи не є заступлений в складі. Збірна Онтеріо — виступить на Варзіті Аріна (2. червня) в складі: Піскозуб (ВІ), Мек Доналд (Вестінґгавз), Володимир Дичківський (Україна), Дженкінс (Олімпія), Келлі (Олстер), Волтер Бобинець (Тризуб), Мек Мастер (ВІ), Павляс (ВІ), Мек Кіннон (Тістлес), Едвардс (Мальта), Сайм (Кенедієнс), Мирон Береза (Україна), Леш (ВІ).

ОСТАННІ ВИСЛІДИ Н. ЛІҐИ

Спарта — Олстер (2:1) (!), Італія — Вестінґгавз 3:2, Гунґарія — Вестінґгавз 4:2, Італія — Спарта 1:0 (!), Кенедієнс—Гунґарія 0:1, Спарта — Вайт Іглес 2:2.

ДРІБНІ ВІСТІ

Фінал за футбольну чашу всієї Канади відбудеться 15 вересня ц. р. у Ванкувері. Делеґати клюбів Н. Ліґи рішили не брати участи в жадних грах за чашу в сезоні 1956. Зараз українці зв'язують свої надії з СТ України Монтреал, яка в 1955 стала віцемайстром Канади.

СТ Україні — визначено нові речинці, в наслідку невідбутих матчів за першенство Н. Ліґи — Олімпія 4. червня, Італія 18-го червня — оба понеділки. Виступ Білика (Відень, Австрія) в красках СТ Україна малоправдоподібний, справа контракту. Зенон Сиилюк — б. змагун СТ Україна, реєстрований за УАСТ Леви Шикаґо — і зрозуміло, коли бажає грати в Олімпійській Збірній ЗДА — „технічно" не спроможний на виступ в СТ Україна Торонто.

Богдан Прудиус.

Короткі Вісті

● **Гері Кечем** із Клифтону в стейті Ню Джерзі, пілот летунської компанії Тренс-Ворлд-Ейрлайнс, приїхав спеціяльно до Москви, щоб подивитися на совєтський ракетний пасажирський літак ТУ-104, про який він вичитав у газетах (ген. Круґлов прилетів був ним до Лондону). Москалі взяли його до того літака, разом з ними він кілька разів облетів над летовищем Внуково.

● **Англійська контррозвідка** викрила змову грецьких революціонерів, які підготовляли визволення архиєпископа Макарія, вивезеного англійцями на острівець в Індійському океані. Його мали схопити й перевезти до Греції англійським торговельним кораблем, що відбуває рейси між східнім узбережжям Африки та островами Індійського океану. Повідомлено офіційно, що той корабель „розбився на скелях" і що з 25 осіб залоги згинуло 20, в тому числі англійський купець-авантюрист Ерік Гют.

● **На передмісті Єрусалиму** згинув 24-річний Мордехай Глязнер, студинт рабінатської школи, який разом з іншими студентами копав — на заклик уряду — окопи в т. зв. нічийому краю — від куль, випущених зі сторони Йорданії. Коли спалахнула суха трава, і вогонь перекинувся на сусідній дім, Глязнер кинувся гасити вогонь — і там був убитий ворожим пострілом. В Єрусалимі і всьому Ізраїлі з цього приводу постало нове обурення проти арабів.

● **Мешканці Москви**, які проходжувались в неділю пополудні вулицею Горького, були надзвичайно заскочені, побачивши, як тротуаром іде гурток осіб, між ними Хрущов і Тіто. На це видовище відразу збіглося стільки людей, що обидва комуністичні диктатори втекли до крамнички з морозивом. Емведисти „визволили" їх, промостивши дорогу до викликаного авта. Для москвичів це сензація, щоб котрийсь із кремлівських можновладців ходив пішки, як звичайний смертник, не боячись „ворогів народу".

● **Дрезден** розпочав одномісячне святкування 750-х роковин свого існування. Головне гасло святкувань: „Дрезден, що його ви вважали мертвим містом, воскрес і знову є містом мистецтва, науки і промислу". З цієї нагоди вперше виставлено збірку безцінних образів, що їх москалі вивезли були до Москви в 1945 р. і недавно звернули назад. Більшість міста впала жертвою однієї ()і першої в другій світовій війні) летунської атаки в лютому 1945 року.

● **Ціни в Східній Німеччині** на предмети першої потреби будуть обнижені, — заповів комуно - німецький прем'єр у своїй промові в Дрездені, але не сказав, на які саме предмети і яка буде знижка.

Посмертні Згадки

ДМИТРО ВЕСЕЛИК, член і довголітній касир Т-ва „Любов", Відд. 45 УНСоюзу у Филаделфії, Па., помер 23-го травня 1956 р., проживши 71 років. Покійний родився в селі Прошова, пов. Тернопіль, Зах. Україна. До ЗДА прибув тому 45 років. Полишив в смутку дружину Катерину, трох синів Володимира, Івана і Стефана і чотири дочки Софію, Ольгу, Марію і Франю та 12 внуків. Похорон відбувся 26-го травня з Кат. Церкви при Pine St., при великій участі Родини, Членів Т-ва і Знайомих. Похоронено Його на кладовищі Пресв. Марії у Fox Chase. — В. Й. П.!
М. Сеник, секр.

ВАСИЛЬ РАДИЧ, довголітній член Відд. 235 УНСоюзу в Россфорд, Огайо, помер трагічною смертю від автомобіля 26-го травня, проживши 74 р. Покійний родився 1882 р. в селі Шаженівці, пов. Бібрка, Зах. Україна. Полишив в великім смутку сина Івана, невістку і 2 внуки. Похорон відбувся 29-го травня з гр.-кат. Церкви св. Арх. Михаїла. Похований на цвинтарі Кальварія. — В. Й. П.!
М. Теплий, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЮАРК, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва Зап. Січ Відд. 371 відбудуться в п'ятницю, 8-го червня, о год. 8-ій веч., в Січовій залі при 506 S. 18th Ave. Прохається членів прийти на збори, бо відбудеться роздача дивіденди для членів. — І. Оверко, предс.; П. Заболоцький, кас.; Ю. Баранюк, секр.

ЕЛИЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 142, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9-го червня, в залі УНДому, 214-216 Фултон вул., Елизабет, Н. Дж., в годині 8-ій вечір. На порядку нарад є важливі справи до вирішення а то: піврічний звіт контролі, роздача чеків дивіденди, участь членів в неділю, дня 17-го червня на Фестині УНСоюзу на Союзівці в Кергонксон, Н. Й. Просимо всіх членів вирівняти свої вкладки, а також щиро повитаємо нових кандидатів в члени відділу і УНСоюзу. — М. Маркович, предс.; Е. Поливчак, фін. секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Б-во св. Стефана, Відд. 221, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го червня, в Домі Відділів УНСоюзу при 841 N. Western Ave., о год. 12:30 попол. Просимо всіх взяти участь в цих зборах. Пригадуємо довгуючим членам вирівняти свої залеглості. Кампанія за новими членами закінчується з кінцем цього місяця, тому просимо запишіть Ваших дітей, приведіть Ваших Приятелів та Краянів з собою на збори. — Ф. Васильовський, предс.; І. Михальцевич, кас.; Т. Шпікула, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Б-во св. Василія Відд. 339 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 9-го червня, о год. 7-ій веч., в домі Української Громади, при 3322 Н. Лавренц вул. Проситься всіх членів місцевих і позамісцевих прибути на піврічні збори, а також вирівняти залеглі вкладки. — Т. Тренич, предс.; М. Палько, кас.; С. Лупацій, секр.

ФЕНІКСВІЛ, ПА. — Т-во св. Петра і Павла Відд. 321 повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 10-го червня, в параф. залі, о 1-ій год. пополудні. З огляду на важність справ, присутність всіх обов'язкова. На зборах буде роздача дивіденд від УНСоюзу. — М. Куриляк, предс.; Д. Білик, кас.; Д. Чук, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Т-ва „Зоря" Відд. 69, відбудуться в суботу, 9-го червня, о год. 8-ій веч., в церковній залі св. Юрія, 33 Іст 7 вул., заля ч. 5. Просимо всіх членів прийти на збори і відібрати чеки дивіденди від УНСоюзу. — М. Ликтей, секр.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Збори Т-ва „Єдність" Відд. 163, відбудуться в неділю, 10-го червня, в домі Горожан, 847 N. Franklin St., о год. 1-ій попол. Проситься всіх членів прибути на призначений час. — М. Лешак, предс.; Ст. Филик, фін. секр.; Дм. Мисько, рек. секр.

СТЕППЛЕТОН, С. АЙ., Н. Й. — Б-во св. Арх. Михаїла Відд. 211, повідомляє всіх своїх членів, що піврічні збори відбудуться в суботу, 9-го червня, о год. 7:30 веч., в залі Укр. Катол. Церкви, 35 Ворен вул. Буде звіт Управи і контрольорів за 6 місяців, впис нових членів і роздача дивіденди-чеків від У. Н. Союзу. Довгуючі члени повинні вирівняти свої вкладки. — П. Тіцкий, предс.; П. Телешецкий, кас.; Т. Соколовський, скр.

БАЛТІМОР, МД. — Б-во Пресв. Тройці Відд. 320 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 10-го червня, о год. 1:30 попол., в Укр. Гор. Клюбі, 3101 O'Donnell St. Проситься усіх членів прибути і вирівняти свої залеглості. — Д. Пісецький, предс.; І. Малко, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Збори „Дністра", 361 Відд., відбудуться в суботу, 9-го червня, о год. 8-ій веч., у власній домівці, при 119 Ave. A. I. пов. У програмі: звіти (фінансовий і опікунів хорих), кореспонденція, справа 30-ліття ювілею, біжучі справи. І. Галичин, предс.; П. Кучма, фін. секр., В. Вишиваний, кас.; В. Барагура, рек. секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Місячні збори Б-ва св. ап. Петра і Павла Відд. 102 відбудуться в неділю, 10-го червня, зараз по співаній Сл. Божій в церковній залі, 2280 W. 7th. Просимо членів прибути на ці збори буде роздача дивіденд. — М. Декан, предс.; С. Косик, кас.; М. Бобечко, секр.

КЛІВЛЕНД, О. — Т-во Запорозька Січ Відд. 251 буде мати місячні збори в церковній залі, 2280 W. 7th, зараз по співаній Сл. Божій в неділю, 10-го червня. Просимо прийти на збори буде роздача дивіденди. — В. Козар, предс.; Д. Шмаґала, секр.

В неділю, 10-го червня 1956 р.
по Службі Божій
В ХРАМІ СВ. ТРОЙЦІ
277 4th Avenue (між 21-22 вул.) в Ню Йорку
відправиться
ПАНАХИДА
по бл. п. Митрф. Прот.
ОЛЕКСІЄВІ НЕНАДКЕВИЧЕВІ
бувшому деканові, настоятелеві Великого Житина на Волині.
СИН, ДОНЬКА
ЗЯТЬ і ВНУЧКИ

ТАРЗАН, ч. 3680. Вдасться в акцію.

FARTHER DOWN THE MEADOW, JOHN STORB WATCHED HELPLESSLY AS OGWA SWUNG THE PLANE AROUND FOR A TAKE-OFF.

HOW COULD A GOMANGANI PILOT A PLANE? THE APE-MAN KNEW NOTHING OF OGWA'S LESSONS-- NOR OF HIS DECEPTION.

YET IT WAS OBVIOUS THE NATIVE WAS ABDUCTING THE GIRL. ALERTED, TARZAN SAW A CHANCE TO SAVE HER AND LEAPED FROM THE TREES!

Dist. by United Feature Syndicate, Inc. 3680

Трохи нижче на луці Джан Сторб безпомічно спостерігав, як Оґва повертав літака, щоб злетіти.

Як може ґомаґані летіти літаком? Мавпалюдина нічого не знала про лекції Оґви, ані про його обман.

Це ж було очевидно, що тубілець хоче викрасти дівчину. Занепокоєний Тарзан, побачивши нагоду її врятувати, скочив з дерева.